

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการธุรกิจฟาร์มสัตว์น้ำ ต้นทุนและผลตอบแทน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม แบ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ และการสัมภาษณ์โดยการใช้แบบสอบถามกับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งทำการเพาะเลี้ยงปลาดุกอนุบาล ปลาดุกรุ่น กุ้งกุลาดำ และกุ้งขาวแวนนาไม รวมทั้งสิ้น 67 ราย และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องจากสำนักงานประมงจังหวัดปทุมธานี และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2548

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมากกว่าร้อยละ 60 เคยมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมาก่อน โดยมีสาเหตุเนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ ราคาปัจจัยการผลิตสูงขึ้น ลักษณะทั่วไปของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการ เช่น การถือครองที่ดิน เงินลงทุน และการบริหารจัดการไม่มีความแตกต่างกัน ในขณะที่มีการใช้แรงงานที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำพบว่า ปลาดุกอนุบาลมีต้นทุนทั้งหมดต่ำสุด (105,597.30 บาทต่อไร่ต่อปี) ในขณะที่รายได้สุทธิและกำไรสุทธิจากการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำให้ผลตอบแทนสูงสุด (27,633.01 และ 15,311.27 บาทต่อไร่ต่อปีตามลำดับ) เมื่อเทียบกับกิจกรรมอื่น โดยปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย 4.23) และเจ้าของธุรกิจซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมภายใน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินธุรกิจเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษายังให้เห็นว่าการเพาะเลี้ยงปลาดุกอนุบาลก่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์พื้นที่ และการประกอบอาชีพมากที่สุด

The study on changes of aquaculture activities, resources utilization for farm management, cost and benefit of farm operations and factors that affect to aquaculture farmers were conducted in Tambon Lumsai, Amphoe Lum Luk ka, Pathum Thani Province during 2003-2005. The primary data was collected by farm surveys, in depth interview with local administration officers, community's leaders and aged farmers, and individual interview using questionnaire with 67 farmers who were rearing fingerling catfish, rearing catfish, black tiger shrimp and white shrimp. The secondary information related to aquaculture farms were also collected from local fishery office and local administration office. The results showed that farmer has changed their aquaculture activities due to effect of low product price and high cost of production effort. The results indicated that there were not different in production practices among operating farms. According to resources utilization for farm management, the results revealed that there was not different in land utilization and source of investment budget, however there was different in labor using. Cost-benefit analysis results showed that fingerling catfish provided the lowest total cost (105,597.30 Baht year⁻¹), meanwhile black tiger shrimp culture provided the highest net return (27,633.01 Baht year⁻¹). The economic (4.23 of 5 point) and farm owner (3.44 of 5 point) were main external factor and internal factor that affected farmers decision on aquaculture activities changes, respectively. However the overall results, indicated that to sustain resource and land utilization and farmer aquaculture activity in this study area, nursing fingerling catfish was the most suitable aquaculture activity.